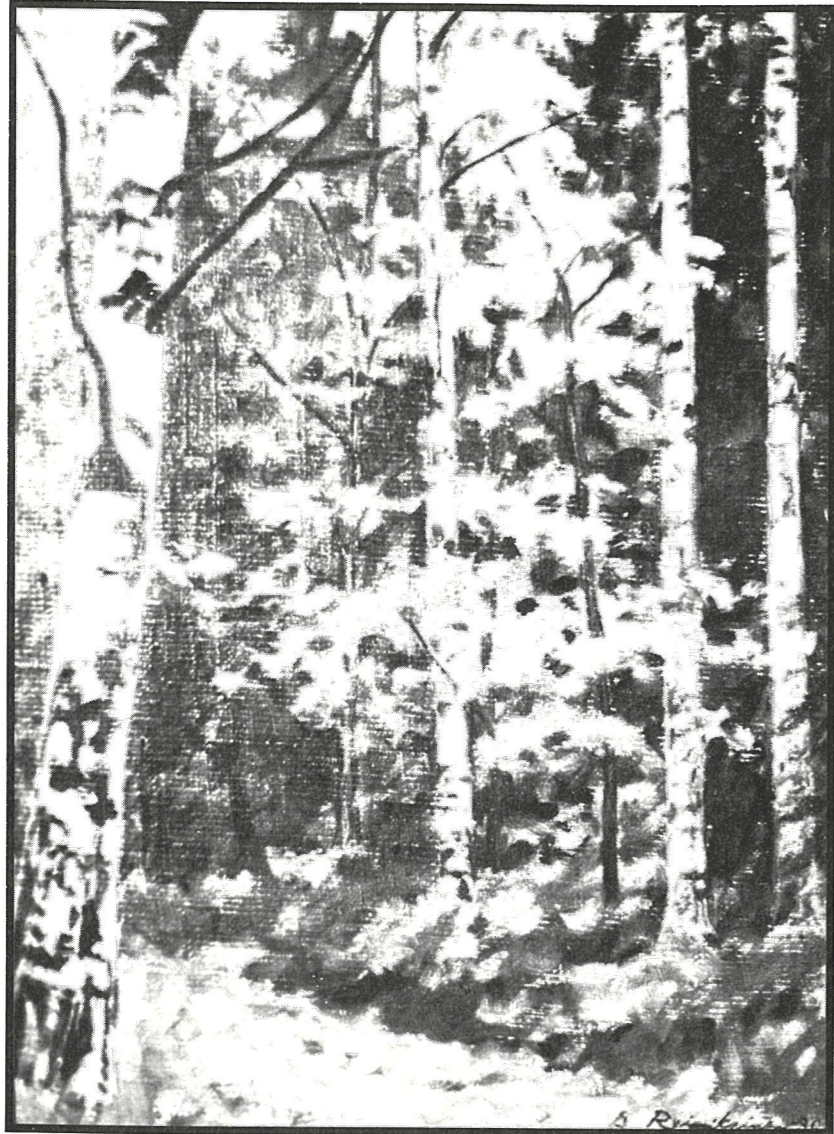

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry • syyskuu 9/1988

SYYSMETSÄ

Puiden lehdet: keltaista, punaista
ja vihreää

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry
syyskuu N:o 9/1988

Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa
isokirjoituksella ja
pistekirjoituksella.
14. vuosikerta

JULKAISIJA

Suomen Kuurosokeat ry
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki

Puhelin: 90-77041 (vaihde)
Tekstipuhelin: 90-7704 355

Pankki: KOP Keski-Töölö, Helsinki
101210-168221

PÄÄTOIMITTAJA

Heli Reinikainen

TOIMITUS, TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Suomen Kuurosokeat ry
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki
Puhelin: 90-7704 213

TILAUSHINTA

Kuurosokeille lehti on maksuton.
Muut: 110 mk 12 kk

PAINOPAikka

Vammalan Kirjapaino Oy
38200 Vammala

SISÄLLYS

Puheenjohtajan palsta	3
Kuurosokeiden apuvälineitä: Kuulokoje, osa 2	6
Näkövammaisten keskusliiton jäsenyhdistykset	8
Kuurosokeiden palvelutalo ..	12
Lukijalta: Pohjoismaiselta kulttuurileiriltä	13
NAK:n palsta	14
Takakansi: Syysmetsä	16

Takakansi:
Maalaus: Arvo
Reinikainen

LUKIJAN KIRJOITUKSET

Lähetä kirjoituksesi mukana tiedot:

1. koko nimesi (etunimet ja sukunimi)
2. syntymäaika
3. sosiaaliturvatunnus
4. tarkka osoite
5. pankkiyhteys

Postituspäivät:

15. 9.
14. 10.
15. 11.
15. 12.

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

HEI KAIKKI

Terveiset kesälomalta.
Aloitin työni vierailemalla
eri leireillä.
Olen saanut puheluita ja kirjeitä.
Yhdistyksemme on saanut uuden
aluesihteerin Pohjois-Karjalaan.
Kalenterissa on monta tapahtumaa
syksyn ajalle.

Tässä Teille muutamia asioita mietittäviksi:

- Aluesihteerin työstä
- Miksi emme tee asioita itse

Aluesihteerin työstä

Johtokunta ja aluesihteerit
tapasivat toukokuussa ennen
lomaa.

Me työnantajat kuuntelimme
alueellisten kertomusta työstään
ja sen erityis-piirteistä.

Oli mielenkiintoista huomata,
että uudet työntekijät olivat
perusteellisimpia.

Muutamia alueellisia ovat
tehneet selvityksen
tulevaisuuden näkymistä eli
millaista työ on tulevaisuudessa.
Loppuja selvityksiä kaivataan
edelleen.

Tarvitsemme työntekijöiden
näkemykset
(= ajatukset, mielipiteet),
koska he tuntevat oman alueensa
paremmin kuin johtokunta.

jatkuu seuraavalla sivulla

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Johtokunta tekee johtopäätökset näistä raporteista (selvityksistä). Siitä syystä yhteistyötä on pakko kehittää.

Olemme valtakunnallinen järjestö, etujärjestö.

Olemme itse vastuussa palvelujemme kehittämisestä.

Mutta johtokunnan jäsenet voivat tarjota työntekijöille toisenlaista näkemystä johonkin asiaan.

Johtokunnan ajatus edustaa »asiakkaan» eli kuurosokean näkemystä.

Meille on tärkeää, että työmme tuottaa tuloksia ja olemme tyytyväisiä elämäämme.

MIKSI EMME TEE ASIOITA ITSE

Motivaatio tarkoittaa halua tehdä jotain.

Kun saamme työstä hyvän mielen, on meillä syy (motivaatio) toimia.

Alueellisten mielestä vaikein ongelma on meidän toimettomuutemme ja motivaation puute.

Miksi emme osallistu kursseille, kerhoihin jne?

Miksi ei ole halua oppia uutta? Mikä meitä pelottaa?

Miksi odotamme kaikki valmiina eteemme?

Miksi muiden pitäisi tehdä joku asia puolestamme? Osaisimme ja oppisimme tekemään sen itsekkin.

Kuurosokean tarina: yrittämällä oppii

Eräs kuurosokea kertoi minulle tarinansa.

Hän oli vuosia pyytänyt muita ihmisiä hoitamaan asioitaan. Milloinkaan hän ei ollut varma, miten asia oli hoidettu. Se ärsytti suunnattomasti.

Tehtävän hoitaja ei koskaan osannut riittävän hyvin kertoa hänelle, mitä oli keskusteltu. Hän ei ollut tyytyväinen vastaukseen:

»Asia on hoidettu.» Hän halusi tietää koko keskustelun kulun.

jatkuu seuraavalla sivulla

Niinpä hän päätti yrittää itse. Hän tilasi välittäjän/tulkin. Tulkki huolehti puhumisesta. Hän itse sanoi, mitä puhutaan ja miten puhutaan. Se onnistui.

Hän oli tyytyväinen itseensä. Nyt hän tiesi omista asioistaan. Hän tiesi, kenen kanssa oli puhunut. Hän tiesi, mitä vastattiin.

Hän oli itse vastuussa omasta elämästään ja asioistaan. Se oli uusi kokemus.

Aikaisemmin hän oli ollut epävarma: »Mitenkähän asiat sujuvat, mitä seuraavaksi tapahtuu?» Liian usein asian hoitaja ei osannut tai viitsinyt selittää kaikkea. Hän vain suppeasti ilmoitti asioiden sisällön.

Yrittämällä oppii ja itsevarmuus kasvaa koko ajan. Omien kokemusten ja erehdysten kautta saa aina uutta tietoa.

Kuva Luovalta leiriltä 5.—9. 9. 88 Lomakoti Onnelassa. Kuvassa ovat vasemmalta oikealle: Ossi Rajala ja tulkki Antti Kautiainen, savityön ohjaaja Raine Kapulainen, tulkki Riitta Sivonen ja Toini Österlund.

Tervehtien Pirkko Virtanen

KUUROSOKEIDEN APUVÄLINEITÄ

KUULOKOJE: Osa 2

Jatkuu numerosta 8/1988

Kuuntele joka päivä vähän

Kuulemaan oppii vain kuuntelemalla.

Käytä kuulokojetta siksi joka päivä, aluksi puoli tuntia kerrallaan aamupäivällä ja iltaapäivällä.

Jokainen tottuu kojeeseen omassa ajassaan.

Useimmat tarvitsevat siihen muutaman viikon.

Jos kuulo on alentunut vähitellen, ovat monet ympäristön äänet unohtuneet.

Kuulokojeen kautta kuullaan uudestaan monenlaisia ääniä. Niistä hiljaisetkin voivat aluksi tuntua oudoilta ja voimakkailta.

Kuulokoje vahvistaa kaikki äänet. Ihan heti ei aina osaa erottaa ja tunnistaa niitä.

Kojeen käyttö voi aluksi väsyttää. Päätä alkaa särkeä. Ota koje silloin pois ja jatka harjoittelua uudestaan seuraavana päivänä.

Harjoittelu vaatii kärsivällisyyttä.

Kuuntele, vaikka asuisit yksin

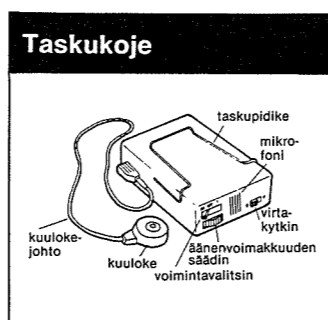
Kun asuu yksin, voi kuulokoje joskus tuntua epämiellyttävältä.

Silti yksin asuvan kannattaa käyttää laitetta säännöllisesti.

Hän voi kuunnella radiota tai TV:tä tai soittaa ystävälleen kuulokojeen avulla.

Jos kuulokoje jää useaksi päiväksi laatikkoon, ei koskaan opi ja totu siihen.

Käytä kojetta säännöllisesti. Silloin totut laittamaan sen korvaan vaivattomasti ja säätämään äänen voimakkuuden sopivaksi.

jatkuu seuraavalla sivulla

KORVAKAPPALE

Kuulokoje pysyy korvassa korvakappaleen avulla. Sen työntäminen korvaan on monelle vaikeaa. Laitte tuntuu ylimääräiseltä.

Korvakappaleen alkuasento

on tärkeä

Aseta korvakappale korvaan niin, että äänireikä-pää on korva-käytävässä.

Umpinainen kärki on ylöspäin korvan-lehden poimun alla.

Työnnä korvakappale korvaan niin suoraan kuin voit.

Vasta perillä asetat sen paikalleen.

Viimeiseksi nostat kuulokojeen korvan taakse.

Taskukojeen pistät aulapussiin tai taskuun.

Miksi kuulokoje vinkuu

Kuulokoje vinkuu helposti, jos korvakappale ei ole paikallaan oikein.

Silloin kojeeseen pääsee ilmaa mikrofonin aukosta.

Siitä se kiertää korvaan vinkumaan.

Liian pieni korvakappale on toinen syy vinkaisuihin.

Jos korvakappale tuntuu

liian suurelta tai aiheuttaa kipua sitä voidaan hioa (korjata).

Korvakappale sulkee

korvakäytävän hyvin

Korvakappale tehdään aina käyttäjän korvaan sopivaksi. Meillä kaikilla on korvan koko hiukan erilainen.

Siksi korvasta otetaan vahamalli. Sen mukaan tehty korvakappale sulkee korvan tiiviisti (hyvin).

Pidä korvakappale puhtaana

Korvakappale on aina pidettävä puhtaana.

Korva erittää korvavahaa ja sitä kertyy kuulokojeen korvakappaleeseen ja äänikanavaan.

Se täytyy pestä pois.

Likainen korvakappale voi aiheuttaa korvan tulehduksen.

Pese korvakappale lämpimällä vedellä ja saippualla. Saippuan tilalla voit käyttää astianpesuainetta.

Mutta pesun aikana korvakappaleen kanavaan menee vettä.

Saat veden pois puhaltamalla.

Jos äänikanavaan jää vesitippa, ei kojeesta kuulu mitään.

Pese korvakappale vasta illalla, niin se kuivuu yön aikana.

jatkuu seuraavassa numerossa

NÄKÖVAMMAISTEN KESKUSLIITON JÄSENYHDISTYKSET

Kirjoittanut: Järjestösihteeri Paavo Puhakka

Suomen Kuurosokeat ry on Näkövammaisten Keskusliiton jäsenyhdistys. Kaikkiaan keskusliittoon kuuluu 25 jäsenyhdistystä.

Jäsenyhdistyksiä ovat:

- 14 alueyhdistystä
- 11 toimialayhdistystä

Näkövammaisen voi olla vain jäsenyhdistyksen jäsen. Keskusliitolla ei ole henkilöjäseniä.

ALUEYHDISTYKSET

Alueyhdistysten toiminta-alueet ulottuvat yli maan. Näkövammaisen voi olla 1 alueyhdistyksen jäsen. Jäseneksi hyväksytään, kun näkövamman haitta on 65 %.

Henkilö voi liittyä siihen alueyhdistykseen, jonka alueella hän asuu vakinaisesti.

Alueyhdistyksiä ovat:

- Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry.
- Kainuun Näkövammaiset ry.
- Keski-Suomen Sokeat ry.
- Kymen läänin Näkövammaiset ry.
- Mikkelin läänin Näkövammaiset ry.
- Oulun läänin Näkövammaiset ry.
- Pohjois-Karjalan Näkövammaiset ry.
- Pohjois-Savon Sokeat ja Heikkonäköiset ry.
- Päijät-Hämeen Näkövammaiset ry.
- Satakunnan Näkövammaiset ry.
- Tampereen Sokeain Yhdistys ry.
- Vaasan läänin Näkövammaiset ry.
- Varsinais-Suomen Näkövammaiset ry.

jatkuu seuraavalla sivulla

TOIMIALAYHDISTYKSET

Näkövammaisen voi kuulua useampaan toimialayhdistykseen.

Varsinaiset jäsenet

Toimialayhdistykset ovat valtakunnallisia. Niihin voi liittyä jokainen Suomessa asuva näkövammaisen. Joissakin toimialayhdistyksissä on myös näkeviä jäseniä.

Kannatusjäsenet

Alueyhdistyksissä ja toimialayhdistyksissä voi olla myös näkeviä kannatusjäseniä.

Toimialayhdistykset kokoavat yhteen:

- johonkin ryhmään tai
- ammattikuntaan kuuluvia
- samasta harrastuksesta kiinnostuneita

Ammatillisia yhdistyksiä ovat:

- Näkövammaiset Hierojat ja Kuntohoitajat ry.
- Sokeat Käsityöntekijät ry.

Yhdistyksiä ryhmän mukaan ovat:

- Sokeain Ystävät ry. (Näkevien henkilöiden muodostama tukiyhdistys)
- Suomen Kuurosokeat ry.
- Näkövammaisten Lasten Vanhemmat NLV
- Opaskoirayhdistys ry.
- Sokeainopetuksen Tuki ry. (Näkövammaisten ammattikoulun opettajien ylläpitämä yhdistys)

Harrastuksiin liittyviä yhdistyksiä:

- Näkövammaisten Kulttuuripalvelu ry.
- Näkövammaisten Loma ry.
- Näkövammaisten Kirjastoyhdistys ry.
- Steleto ry. (Esperanto-kielen näkövammaiset harrastajat)

Nämä yhdistykset tuottavat palveluja jäsenilleen ja pyrkivät parantamaan näkövammaisten asemaa ja mahdollisuuksia omalla toiminta-alueellaan.

jatkuu seuraavalla sivulla

PÄÄTÖSVALTA KESKUSLIITTOSSA

Alueyhdistyksillä ja toimialayhdistyksillä on yhtäläiset jäsenoikeudet Näkövammaisten Keskusliitossa.

Yhdistykset voivat lähettää näkövammaisten jäsentensä määrän perusteella edustajiaan liittokokoukseen.

1 Liittokokous on Keskusliiton ylin päättävä toimielin.
Se kokoontuu joka kolmas vuosi.

2 Liittokokous valitsee valtuuston.
Valtuusto kokoontuu 2 kertaa vuodessa.

3 Liittokokous valitsee myös liiton puheenjohtajan ja hallituksen.
Hallitus päättää liiton asioista liittokokouksen ja liittovaltuuston ohjeiden mukaan.

Tätä sanotaan luottamushenkilöjärjestelmäksi. Se turvaa sen, että liitto toimii näkövammaisen parhaaksi.

NÄKÖVAMMAISTEN KESKUSLIITON TEHTÄVIÄ:

- Keskusliitto haluaa luoda jäsenyhdistyksilleen mahdollisimman hyvät toiminta-edellytykset. Liitto toimii kiinteässä käytännön yhteistyössä jäsenyhdistysten kanssa.
- Liitto avustaa taloudellisesti jäsenyhdistyksiä. Joidenkin toimialayhdistysten kanssa liitto on sopinut, että toimialayhdistykset hakevat avustuksia suoraan Raha-automaattiyhdistykseltä.

RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYS ANTAA YHDISTYKSILLE AVUSTUSTA:

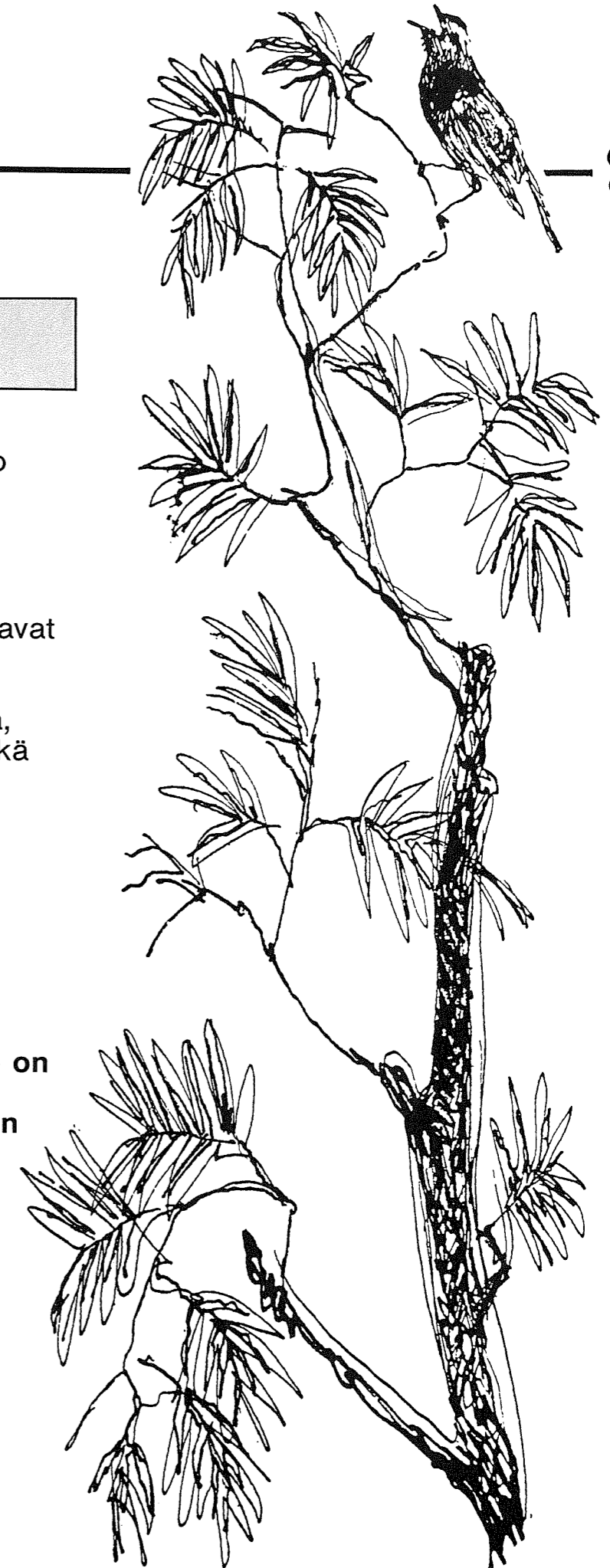
- varsinaiseen toimintaan
- erilaisten projektien (suunnitelman toteutus) aloittamiseen
- rakennus-hankkeisiin (talon rakentaminen)
- laitteiden ja koneiden hankintaan

jatkuu seuraavalla sivulla

Näkövammaisten Keskusliitto ja sen jäsenyhdistykset palvelevat kaikkia Suomessa asuvia näkövammaisia, myös ei-jäseniä.

Liitto ja yhdistykset muodostavat järjestökokonaisuuden, joka tarjoaa yhdessä olon ja harrastusten mahdollisuuksia, tuottaa erilaisia palveluita sekä valvoo näkövammaisten kansalaisten etuja. Tämä toiminta on sitä tehokkaampaa mitä kiinteämpään yhteistyöhön me kaikki pystymme.

Kuva oikealla:
Näkövammaisten keskusliitto on kuin suuri puu. Jokainen sen yhdistys on kuin oksa samassa puussa. Yhteistyö parantaa toiminta-mahdollisuuksia.

KUUROSOKEIDEN PALVELUTALO

PALVELUTALON MARKE

Kirjoittanut: Raili Kupi

Marke on viralliselta nimeltään Marja-Kerttu Näveri. Hän on ollut Kuurosokeiden palvelutalon johtajana yhdeksän kuukautta.

Marke on syntynyt ja kasvanut Lavialla, noin 60 kilometriä Tampereelta Porin suuntaan. Hän on opiskellut Turun yliopistossa. Koulutukseltaan hän on valtiotieteen kandidaatti.

Ennen Tampereelle tuloaan hän työskenteli vanhusten parissa. Karinaisten—Tarvasjoen vanhainkodin johtajana hän ehti olla yli viisi vuotta.

Markella on lyhyt tumma tukka. Hän on olemukseltaan voimakas. Hänellä on tummat silmät, ja kun hän nauraa, nauravat myös hänen silmänsä — tummasankaisten silmälasien takaa.

Marken perheeseen kuuluu mies ja kaksi lasta. Tyttö käy jo koulua kolmatta vuotta, ja poika on 5-vuotias

vesseli. Pyysin Markea kuvaamaan omaa luonnettaan: Hän nauroi iloisesti ja kertoi: »Olen melko rauhallinen. Suutun harvoin ja lepyn nopeasti.»

Marke tuli palvelutalon johtajaksi joulukuussa 1987. Aluksi kaikki oli hänelle outoa. »Nyt kun olen paremmin päässyt sisälle asioihin, huomaan että vammaisilla ja vanhuksilla on paljon yhteisiäkin ongelmia», hän kertoo.

Viittomakieltä hän kertoo opetelleensa »yksityisoppilaana». Sillä tavalla opin perus-sanaston. Sen jälkeen olen oppinut käytännössä. Katselemalla kuurosokeiden asukkaiden viittomista, olen oppinut uusia sanoja, hän kertoo.

Millainen on Marken elämän-ohje:

— Jokainen ihminen on yksilö. Aina on lähdettävä kunkin yksilön tarpeista ja lähtökohdista.

MUISTELMIA KUUROSOKEIDEN POHJOISMAISELTA KULTTUURIVIIKOLTA

Kuvissa on Hilikka Kasurinen.

Kirjoittanut Hilikka Kasurinen

Kulttuuriviikko pidettiin Jyväskylässä Kuulonäkövammaisten lasten kuntoutuskeskuksessa 1.—6. 8. 1988.

Meitä oli yhteensä 15 kuurosokeaa ja 15 tulkkia ja työntekijät lisäksi. Huonetoverini oli norjalainen Anna Marie Sjøvoll. Aluksi hän tyrmäsi minut. Mutta otin hänet hellään halaukseen ja pidin hetken kädestä kiinni.

Sain hänet ymmärtämään kysymykseni. Merkit olivat melko tuttuja molemmille. Kädestä käteen viittomalla me selvisimme.

Meidät oli jaettu 3 ryhmään.

Savitöitä teimme harmaasavesta ja punasavesta. Teimme paljon eläimiä, kulhoja ja lautasia. Savesta syntyi myös hauska potkiva vauva.

Musiikkitunnilla kokeilimme eri soittovälineitä: pianoa, sähköurkuja, kitaraa, kannelta sekä rumpuja. Rumpujen pärinässä meidät yllättäen filmattiin. Savityöntekijätkin olivat mukana.

Filmi lähetettiin TV 2:n Ajankohtaisessa kakkosessa. Minä loistin TV ruudussa Eero Rantatalon kanssa rumpuja lyömässä.

Öljyväreillä maalasimme tauluja: kukkia, maisemia ja kissa-tiliä.

Jatkuu seuraavassa numerossa

NAK:N PALSTA

Toimittanut: Tuula Hartikainen

Koulujen alkaminen on varma syksyn merkki.

Meillä NAK:ssa aherrus (opiskelu) alkoi 18. 8.

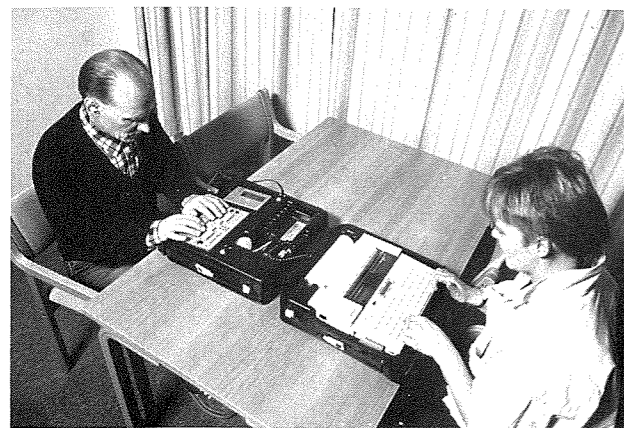
Valmentavan linjan opit

Aloitin nyt hieroja-linjalla yhdessä 19 muun opiskelijan kanssa.

Paluu työ-elämään antaa intoa lukemiseen.

Viime vuonna opiskelin 1-vuotisella valmentavalla linjalla — ja täysin uusia asioita tuli eteen: piste- ja konekirjoitus, liikkumistaito ja viittomakieli. Tästä on hyvä nyt jatkaa.

Lisäksi viime vuonna saamiani tietoja ja taitoja tarvitsen tulevaisuudessa Usherin edetessä.

Dialogos-keskustelukone
Kuva Tampereen palvelutalosta

Viittomakieli on hankalaa opiskella

Viittomakieli tuntuu hankalalta opiskella putkinäön ja häikäistymisen takia. Tosin luokassa pyrittiin istumaan siellä, mikä oli paras etäisyys. Pimennysverhot olivat melkein aina ikkunoiden edessä.

Tottuminen kädestä käteen viittomiin vie oman aikansa. Samoin toisen henkilön viittomien ymmärtäminen.

Pystyn enemmän viittomaan itse kuin ymmärtämään.

Kyllä on nautinnollista, suoraan sanoen, katsoa sujuvaa viittomista. Jospa parin vuoden päästä alkaisi sujua minultakin... Eihän siinä muuta kuin **OPIKELUA, OPIKELUA!**

jatkuu seuraavalla sivulla

Vasemmalla kuurosokea
Rod Macdonald

NAK:N PALSTA

Tuttavapiiri on kasvanut

Tuttavapiirini on kasvanut 1 1/2 vuoden aikana

ollessani yhdistyksemme toiminnassa mukana.

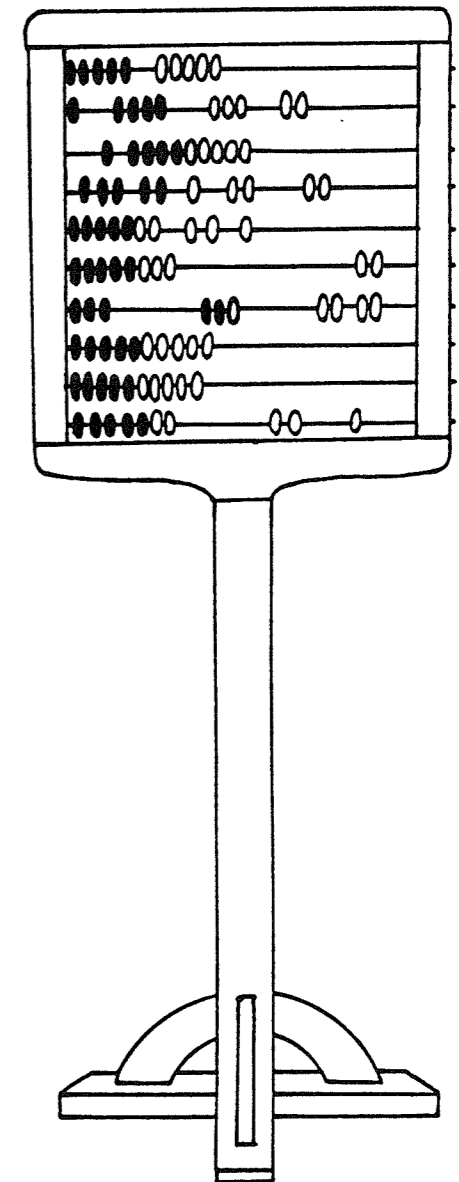
Pian muisti joutuu koville, kun tuo nimimuisti ei ole kovin erikoinen.

On ollut antoisaa ja mukavaa olla mukana.

Lopuksi haluan antaa kaikille huumorintajuisille koululaisen kuntovinkkejä:

1. **VOIMAA** saa kantamalla kavereiden laukkuja
2. **NOPEUS** kasvaa pika-pyrähdyksillä suojatien yli
3. **PONNISTUSVOIMA** paranee kun valitset leveimmät ojat yli hypittäviksi
4. **NOTKEUS** lisääntyy usein toistuvilla kumin tai kynän pudottamisilla
5. **RENTOUTUA** voi viittomalla innokkaasti molemmilla käsillä
6. **ISTUMALIHAKSIA** voi vahvistaa jälki-istunnolla

HYVÄÄ ALKUSYKSYÄ
kuulumisiin lokakuuhun

Kuvassa on helmitaulu. Siinä on 10 vaakasuoraa puikkoa. Jokaisessa puikossa on 10 helmeä (5 mustaa ja 5 valkeaa). Ennen helmitaululla laskettiin laskuja.